

tokrat zaneslo bočno in ni dosti manjkalo, da bi se s čolnom vred prevrnila.

Sreče ni bilo potrebno izživati, zato sva potešena nadaljevala. Tu je postala reka živahnjša in težja. Voda je brizgala v čoln in imela sva veliko dela, da sva se obdržala v sredini struge.

Voda se je umirila, sledil je ovinek — in potem sva jo zagledala. Kot Scila je molela Skala iz razpenjene vode in že je bilo prepozno, da bi ušla na breg. Z očmi, razprtimi od napetosti in pričakovanja, sva zdrvela po vodnem toboganu naravnost vanjo. Čoln je postavilo pokonci, želo pa se je poskušal rešiti s plezanjem na Skalo. Pri tem je omahnil v razpenjeno vodo ter se pri tem zataknil z nogo v vrvi. — Ko je čoln postavilo pokonci, sem refleksno skočil naprej in zadnji del razbremenil, da naju je tok potegnil na levo. Odvrtela sva se v mirno vodo in zlezla na breg.

Poceni sva jo odnesla — za ceno enega vesla. Za las sva ušla mokri smrti pod spodjedeno Skalo. Brez vesla sva se, prepričana v svojo nesmrtnost, odvrtela po zahtevnih brzicah skozi Gibraltar. Nosilo naju je bočno in ritensko, vendar nama je uspelo obdržati ravnotežje. Malo pred spodnjim mostom pa sva se bočno zalepila v večjo skalo, ki je molela dober meter iz vode. Prevrnila sva se v hipu, vendar se mi je uspelo obdržati na površju. Oklepajoč se prevrnjenega čolna sem gledal pod vodo in iskal prijatelja. Tisti dan že v drugo krščen je priplaval iz temno zelene globine z režečim se obrazom. Pomagal mi je potisniti prevrnjeni čoln k bregu in tam sva zaključila za tisti dan.

Ostal je spomin na neponovljivo doživetje in hrepenenje po novih podvigih. Z razvojem tega čudovitega športa pri nas se odpirajo nove možnosti.

REKVIEM ZA PRIJATELJI, KI JIH NI VEČ MED NAMI

ČRNO-BELI GORSKI SPOMINI

PETER ČIŽMEK

Zima brez snega. Ali je to sploh kakšna zima? Morda pa ga bo do konca koledarske zime le še nekaj zapadlo! Upam lahko samo to, da ne bo tako, kot je bilo pred šestimi leti.

Pred šestimi leti — že spet se vračam v preteklost! Toda predajanje spominom ni bežanje, ni vdaja pred resničnostjo, kakršna je sedaj — če seveda izkušnje izpred toliko let lahko uporabiš tudi v sedanjosti.

Proste dneve ob koncu prvega tedna po novem letu sem hotel pred šestimi leti na vsak način izkoristiti v gorah. Z Jakobom sva v noči s petka na soboto prišla v Vrata. Iz Mojstrane sva vse do Peričnika hodila po še kopni cesti, na tisti strmini pod kočo pri Peričniku pa naju je na cesti presenetil led. Do nekdane karavle, ki je sedaj urejena kot zimska soba v Vratih, kadar je Aljažev dom zaprt, sva prišla precej zbita, čeprav gaženja po snegu v zgornjem delu doline Vrat ni bilo veliko.

SNEŽENJE V VRATIH

Stari štedilnik, moj dobri znanec, je v prenovljeni zimski sobi čepel v predprostoru, tik za vhodnimi vrati. Jakob se je ves utrujen zvalil na pograd, jaz pa sem zapahnil vrata in zakuril. Ko se je prostor ogrel, sva sedla k večerji. Malo nama je bilo kar žal, ker sva bila sama; pričakovala nisva nikogar, ker včeraj v gostilni Rio, kjer smo se vsak četrtek zbirali ljub-

ljanski plezalci, ni nihče govoril o tem, da bo med vikendom kam šel, kajti vremenska napoved je bila slaba. Ko sem stopil iz karavle, sem se kar ustrašil: ves prostor nad gorami in med njimi je bil zadelan s težkimi, črnimi oblaki. Razočarana sva se skobacala na pograda in se zavila v odeje.

Okoli polnoči sva se z Jakobom še vedno dogovarjala, kaj bova počela jutri, ko je od zunaj nekdo hotel »vlomiti« v vhodna vrata karavle. Prisluhnil sem; glas in ta jokajoč način govora mi je od neke znan ... Seveda, Tinc! Skočil sem s pograda in hitel odpreti vrata. Gledali smo se najprej presenečeno, nato veselo:

»Mislila sva, da bova sama.« »Midva tudi. Ali gresta v Slovensko smer?« »Mislila sva plezati Juvana v Gamsovcu, pa bomo očitno skupaj.«

Kita se je režal s svojim značilnim širokim nasmehom. Kurili smo, iz drvarnice ob karavli nanosili v sobo suhega lesa. Kita je s sekiro mahal po poletnih in mi pri tem skoraj odsekal nogo. Potem smo znova večerjali.

Kaj pa je spet to? Spet nekdo od zunaj razbija po vratih. Igor in Hors sta. Igor se smeji na ves glas, Hors pa rezgeta kot ponavadi. Zbira se »alpinistični odsek« iz ljubljanske gostilne Rio. Kakšno pa je vreme? Slabo. Igor in Hors pravita, da je noč že od Mojstrane sem strašno črna pod stropom težkih oblakov. Jutri bo po vremenskih napovedih snežilo. Ker pa ni napovedano dolgotrajno obdobje slabega vremena, upamo, da za Slovensko smer v Steni še ne bo prehudo.

Zabava je bila na višku; bili smo pijani, čeprav nihče od nas ni imel alkohola v sebi. Bilo nam je prijetno, ker smo bili skupaj v gorah, čeprav je zunaj potihem začelo snežiti. Na polici ob peči smo našli star Planinski vestnik, ki smo ga uporabili kot zasilno pokrovko, ko je v loncu vrela voda za čaj. Pokrovka je bila kar uporabna, dokler ni Igor v njej odkril svojega članka o plezanju Slovenskega stebra v južni steni Marmolade.

Do štirih zjutraj smo se smejali skozi noč. Sam pri sebi sem na tihem računal, da bo snežilo tudi zjutraj — tako se bomo lahko vsaj dobro naspali. V nekdanji karavli v Vratih. V zimski sobi pod severno Triglavsko steno. Pod Steno. Jutri jo bom spet lahko videl.

LEDNI SLAP POD STENO

Zjutraj gledamo skozi snežno zaveso, ki se noče odgrniti niti za špranjo, da bi lahko pokukali skozi. Kosmi belega puha plavajo iz megle proti tlom. Nič ne bo s turo in tako lahko spimo ves dopoldan. Ali se res splača čakati, da se zvedri, in upati, da bo le mogoče kam iti? Ali pa se je bolje pobrati domov? Igor in Hors odideta, Tinc je slabe volje, Jakob pripravlja drva, midva s Kito pa nakladava, da se kar kadi — iz peči in tudi iz najinih glav. Po »kosilu« se Tinc in Kita spričata: eden hoče ostati tu, drugi sili domov; Tinc ježno pograbljuje svojo spalno vrečo in si gre ven pod smreko postiljat ležišče v snegu, toda čez kakšno uro pride nazaj.

»Snežit je nehal, Stena se vid'!« Planemo ven. Stena je od novega snega vsa bela. Beli puh se drži celo previsov. Z Jakobom opustiva misel na Juvanovo in Tonačevo grapo v Dovškem Gamsovcu; če bo jutri lepo, bova šla raje v Slovensko smer. — Ko spet sedimo za pečjo, se zunanaj oglasi nov ropot. Novi obiskovalci? Ne, Igor in Hors sta prišla nazaj. V Poldovem rovtu sta od neke ženske v vikend hišici dobila celo šteko cigaret in informacije o vremenu. Napovedano je izboljšanje, zato sta se vrnila. Do večera se spet smejimo in nakladamo. Zabavi ni videti konca.

V globoki temi se skozi vhod v zimski sobi narišeta novi postavi. Alpinistični odsek gostilne Rio se širi, Rok in Erika sta že naša stara znanca.

»Jaz pa sem mislila, da bova sama,« je žalostna Erika, ki bi se rada igrala malo romantike. Potem se ji očke zasvetijo in v lička dobi barvo, ko se ji razgrejejo v topli sobici.

»Saj je tako tudi v redu!«

Naslednje jutro nas je dohitelo na poti pod Steno. S Tincem sva hitela pred ostalimi, da sva lahko čimbolj od blizu opazovala ledni slap iz Črnega grabna.

»Letos ga mora nekdo zlesti. Nima še zim-

ske ponovitve in takšne razmere, kot so sedaj, so idealne.«

»Tristo metrov čistega ledu — misliš, da je zadosti debel?«

»Gotovo, samo pogledati je treba. Pa sveder bi rabil za stojišča.«

»Ali pa za spuščanje...«

»Ko začneš, se nima smisla spet vračati. Zgornji del pa bi bilo mogoče splezati po kotu med Črno steno in Osrednjim stebrom; po moje bi se dalo v eni noči priti do vrha.«

»V eni noči in enem dnevu. Pa prekleto hiter bi moral biti!«

»Jaz bi kar poskusil. A se zmen'va?«

Nisva vedela, da bo poledenela stena le slabe tri tedne pozneje priča tragedije...

LOJZE CAJZEK

Cajza sem poznal le bežno. Srečavala sva se na Črnem kalu in nekajkrat v Paklenici. Bil je Frančkov najpogostejši soplezalec in morda njegov edini bližji prijatelj, ki ga ni poznal samo kot vrhunskega alpinista.

Decembra sva se s Cajzom v Črnem kalu dogovorila za skupno plezanje v Ospu. Nisem prišel tja, zbolel sem. Spet sva se srečala zadnji teden pred novim letom, ko je Ines, takrat načelnica Obalnega AO, v vasi Črni kal organizirala zbor primorskih alpinističnih odsekov in povabila še druge. Spet sva se zmenila v Ospu in spet nisem prišel; deževalo je. Za šalo mi je takrat rekel: »Zmečkam te, če spet ne boš prišel!«

Čisto po štajersko: doma je bil iz Rimskih Toplic. Res bi me lahko brez težav zmečkal s svojimi šapami, kajti bila ga je ena sama mišica. In kot je običajno pri večini takšnih silakov, je imel nežno dušo. Bil je preprost, tih, zaupljiv... in delaven! Takrat sem ga zadnjič videl. Bal sem se, kaj bo rekel naslednjič, ker nikakor nisem mogel najti pravega opravičila. Ali je zares tako strašno deževalo?

Konec januarja sem se ves vesel vračal s fakultete, kjer sem uspešno opravil zaključni kolokvij iz kemije, ko sem pri Rimskem zidu srečal Bunko. Bila je res lepo urejena, še celo uhančke si je pripela. Že od daleč sem se ji smejal. Po pozdravu je usekala:

»Pero, ali že veš, da se je Cajzek ubil?«

Udarilo me je, resnično me je prizadelo. Najprej nisem mogel verjeti. S Frančkom? Ne, Frančku ni nič, le strašno je pretresen. Vprašanje je, če bo sploh lahko še kdaj šel plezat po takšnem pretresu. In Cajz, kako je mogoče? Spust ob dvojni vrvi, led v razpoki, ki se pod obremenitvijo tali?

Frančku so v službi v petek odobrili enoleten neplačan dopust. Rekel je, da bo v tem letu dosegel svoj vrhunec v alpi-

nizmu, za to pa rabi čas in denar. Spomladi bo delal na stolpnica, poletje in jesen bo izbral za plezanje v Alpah, pozimi pa bo šel v Patagonijo. To leto se je hotel dosita nažretni plezanja, da bo potem lahko nehal. — Ali bo res? Kdo bo Franček Knez, če ne bo plezal?

V soboto sta bila s Cajzom že v Vratih. Naveza, ki je med novim letom prva pozimi preplezala težko in tudi poleti redko ponavljano smer Hudeček-Juvan v Travniku, je zjutraj še v temi vstopila v ledni slap, ki sva ga s Tincem gledala pred tremi tedni.

Vodo dolgotrajnih jesenskih deževij je sredi padanja čez steno ujela in ustavila zima, ki je neusmiljeno pritisnila s mrazom. Ostal je širok trak ledu, ki se je skoraj neprekinjeno prilepil ob tristometrsko skalno steno, ki podpira dno Črnega grabna. Poleti najdeš tam prehode v Direktni smeri na Črni graben.

Franček je plezalec z izrednimi živci. Prvi raztežaj je preplezal po »nemogočem« ledu. Grozljivih visečih raztežajev na meji obstoja je bilo pred njima še najmanj deset. Zvečer sta priplezala v dno Črnega grabna, kjer se smer konča, do roba Stene pa je od tod še najmanj petsto metrov.

Je bil Cajz takrat srečen? Morda. Vsekakor sta opravila enkratno dejanje, vzpon, ki bi ga lahko šteli med velike podvige ne samo slovenskega, ampak celo svetovnega alpinizma, če ne bi bili Slovenci tako neumno skromni, ko govorimo o svojih stenah. Franček in Cajz sta iz Stene hotela izplezati po kotu med veliko Črno steno in Osrednjim stebrom, toda odjuga, ki je zrahljala ledni oklep, jima je pokvarila račune. Je bila odjuga kriva? Tega nikoli ne bo vedel nihče.

Med spustom po Bavarski smeri se je tik pred koncem, le kakih petdeset metrov nad tlemi, spulil klin in pustil Frančka samega v nesreči.

SREČANJE POD BRANO

V kotu ob pečici sediva zavita v odeje in grejeva noge skoraj v žerjavi. Špelca je konice svojih nogavic že osmodila, jaz pa jih spretno izmaknem plamenom vsakič, ko se zunaj iz prave smeri veter zažene v dimnik in ogenj bruhne skozi vratca gašperčka. Tisto, kar naj bi bilo »dimnik«, je le luknja v stropu, do nje pa iz pečice vodi preperela dimna cev.

Veliko truda naju je stalo, preden sva zakurila v temle najinem gašperčku. Ko sva se vrnila s ture, sva najprej opazila, da sem izgubil šibice. Po dolgem brezuspešnem brskanju po zimski sobi sva končno pod pogradi našla vlažno škatlico z nekaj vžigalicami. S tisto, ki se mi je zdelo še najbolj suha, sem pobožno podrgnil ob vlažno stranico škatlice. Srce je silovito

zatolklo v pričakovanju in zadržala sva dih, da ne bi zmotila plamenčka, ko je veselo zaprasketalo. Zadihala sva šele, ko je zagorel stenj pripravljene sveče.

Gašperček in njegov dimnik sta bila težava zase. Ko so zagorele prve trske, sva morala ven na zrak; dim je v enem samem veličastnem vzdihu napolnil sobo. Pozneje sem hotel popraviti dimnik, pa so vsi trije člani, iz katerih je bila sestavljena dimna cev, popadali po tleh in skozi luknjo v stropu se je usul sneg. Moral sem ven v vihar, ki se je razbesnel zvečer. Na ravni salonitni strehi sem z opekami ograbil luknjo in s snegom skrbno zadelal špranje med njimi, čeprav sem vedel, da se bo »malta« pozneje raztalila v toplen dimu.

Zato pa lahko sedaj v miru opazujem svoj ogenj v gašperčku in grejeva premražena telesa. Zunaj pa Valkira z jezdecí Apokalipse drvi prek Jermanovih vrat na Štajersko.

Danes sva plezala v Brani. Na vrh sva se povzpela po Šiji, ki je bila vsa poledenela, vendar nama zaradi tega ni delala preglavic. Z vrha Brane sva se spustila na jugovzhodno stran in sestopila po Bosovi grapi. Ni bilo težavno; zadnji skalnati skok sva kar preskočila in spodaj pristala v mehkelem puhastem snegu. Ura je bila že štiri popoldne, torej dve uri pred mrakom, ko sva ob vznožju srečala znanca. Naš

Znane višine, neznane globine

Kot predel najglobljih brezen je doslej veljala jugozahodna Evropa, nekaj zadnjih let pa so oči jamarskih raziskovalcev vse pogostejše uprte v zahodni Kavkaz. V neki časopisni anketi je gruzinski speleolog prof. Tamas Kiknadze pred kratkim izjavil, da je bil največji dogodek v svetovni speleologiji leta 1988 raziskovanje Pantjuginove jame. Jamarji so v njej prodrli do globine 1508 metrov in jim torej manjka samo še 30 metrov do svetovnega globinskega rekorda, ki ga ima slejkoprej brezno Jean Bernard v Franciji (Pireneji), ki je globoko 1535 metrov (ali natančneje, globoko je 1494, višoko pa 41 metrov). V zahodnem Kavkazu, na območjih pogorij Bzib in Arabika, je še vrsta zelo globokih brezen, ki jih nameravajo raziskati do konca. Tamkajšnja Snežna jama je že izmerjena do globine 1370 metrov, Iljuhinova jama do minus 1220 metrov in jama Arabika do globine 1100 metrov. Leta 1984 so začeli tam raziskovati, kam odtekajo vode s teh območij in iz teh brezen. Dosedanje raziskave nedvomno dokazujejo, da je z grebena Arabika, od vhoda v Iljuhinovo jama do močnih vodnih izvirov čisto na obali Črnega morja, neverjetna višinska razlika približno 2400 metrov. To seveda pomeni, da je teoretično tudi takšna globina tega brezna, se pravi njegov globinski potencial. Zdaj so začeli ta jamski sistem raziskovati še navzgor.

Najvišje gore na svetu so vse že natančno izmerjene in na vseh so že stali ljudje. Najgloblja brezna pa še vedno ostajajo v najgloblji temi, česar ni mogoče razumeti samo fizično.

J. N.

»dohtar« si je pravkar navezoval dereze. Vprašal sem ju, Andreja in Davida, če se jima ne zdi že malce pozno, da vstopata v Bosovo grapo. Ne, saj imata baterijske svetilke, da bosta lahko plezala v temi, me je »potolažil« Andrej. Nameravala sta na vrh Brane, po Šiji nazaj dol in čez Kamniško sedlo v dolino, potem pa še isti dan spet navzgor na Kokrško sedlo.

Najinemu gašperčku zmanjkuje hrane. Spet se moram izmotati iz odej in oditi ven po kurjavo. Zunaj divja orkan in odnaša meglo in sneg čez sedlo na drugo stran. Najbrž sta bila Andrej in David dovolj pametna, da sta po Bosovi grapi sestopila v dolino, ko se je z nočjo vreme pokvarilo. S Špelco skleneva, da bova tudi midva jutri sestopila. Nima smisla vztrajati in čakati, da naju zamete nov sneg.

BOSOVA IN BOBNARJEVA GRAPA

Do jutra se vreme prav nič ne popravi. Še vedno močno piha in sneži. Ker pa veter ves pršič sproti odnaša prek sedla na drugo stran, si sploh ne moreva predstavljati, koliko novega snega je pravzaprav zapadlo. V Klinu je vetra že precej manj, tako da si lahko zrahljava vezi na puhovkah in nahrbtnikih, ko hodiva v dolino. Pri spodnji postaji tovarne žičnice na Kamniško sedlo srečava parkiranega fička, ki ga je nov sneg globoko zametel. Ugibava, če ni morda Andrejev in Davidov; slabo bi kazalo zanju, če sta v tej noči kje bivakirala. Pa se kmalu potolaživa, ko v snegu odkrijeva stopinje, ki so obrnjene navzdol, razen nas pa ni bilo nikogar drugega okoli Brane in Planjave.

Pa sva se motila.

Andrej in David sta se izgubila sredi Bosove grape. Stemnilo se je, bližala se je snežna nevihta, vendar se nista hotela spustiti po grapi, ampak sta do pozne noči brezplodno rila po vzhodnem Braninem pobočju. Bivak je moral biti prva postaja kalvarije. Drugo postajo sta imela ob koncu drugega dne, potem ko sta ves dan iskala prehode v poletih lahko prehodnem pobočju. Na začetku Šije, ko ju je od koč in zimske sobe ločilo le še nekaj metrov hoje po snegu, sta preživela še drugo noč. Kamniški reševalci so ju srečali že spodaj pri avtu, ki sva ga videla s Špelco, ko sta s črnimi omrznjenimi prsti nameščala snežne verige na kolesa. Pa niso šli ponju, ampak po nekega Domžalčana, ki je v severnem pobočju Brane umrl tisto noč, ko sva s Špelco kurila v zimski sobi in bila prepričana, da sva daleč naokoli sama.

Da, tako je bilo pred šestimi leti. Za tisto zimsko sezono, ki je bila tako podobna letošnji, je bilo konec plezalnih vzponov.

Sredi februarja je skoraj ves teden neprekinjeno snežilo, med smučarji tako težko pričakovana snežna odeja pa je stene odela v belo zimsko dlako hermelina. Z načrti oziroma sanjarjenji o plezanju v Mont Blancovi skupini ni bilo nič.

Andrej je zaradi svoje odisejade v Brani izgubil samo en prst, David pa na levi roki vse štiri razen palca.

Neki petek v drugi polovici februarja smo se zvečer po dobri stari navadi zbrali v gostilni Rio. Z Juskom sva načrtovala vzpon po Bobnarjevi grapi na Brano, vendar sva se mu zaradi novo zapadlega snega raje odpovedala. Brana se namreč snega v vršnem pobočju otresa skozi to grapo, ki v spomladanskem času v rednih presledkih v obliki plazov grmi skozi, zato imenujejo Bobnarjev plaz že kar grapo samo. Z Juskom bi morala v grapo vstopiti še ta večer, ko bi v nočnem mrazu vse mirovalo.

Kasneje sta v Rio prišla še Luka in Ines. Bila sta še vsa zasanjana, ker sta se pred nekaj dnevi vrnila iz Španije. Zaradi lepega vremena, ki se je ustalilo v četrtek, sta imela veliko novih plezalnih načrtov in predlog je prišel kar sam od sebe: Pojdimo skupaj v Bobnarja! — Jusko pa ni bil za to in tudi jaz ne.

Naslednji dan sem šel na obisk v Maribor; babica me je bila strašno vesela: »Pa si končno le našel nekaj časa tudi zame!«

V ponedeljek zjutraj, ko sem se vračal, sem v Mariboru na avtobusni postaji kupil Delo, ker sem hotel v športni prilogi prebrati alpinistične novice...

LUKA LEVSTEK

Prvič sem ga videl dve leti prej v Paklenici. Bil je mlad dolgolas dečko, ki se je stalno smejal in med smehom pripiral oči. V veliko slabo voljo svojih staršev je takrat začenjal plezati. S Sablo sta nekega popoldneva skoraj dobesedno »pretekla« raz Klina v Aniča kuku. To je bilo takrat, ko sta dva »penjača« ves dan visela v prvih dveh raztežajih tehnike in se zvečer v temi, ko ju ni nihče videl, po vrhah spustila v Aniča luko. Popoldne, nekaj ur pred tem, sta za njima vstopila v steno Sabla in Luka. Ko je Sabla hotel prehiteti drugega v naveži, mu je rekel: »Izvine, prijatelju, ja sam čuden Sabla, možeš malo širiti koljena?« in mu med nogami splezal navzgor. Lukec je bil po tem menda šele tretjem svojem plezalnem vzponu precej zdelan. Tiho je sedel v kotu Rajne, nove starigradske gostilne, in zadovoljno žulil zaslužno pivo.

Spoznala sva se v Vratih, ko sva z Jakobom ostala brez hrane. Hors in Luka sta skupaj z nama kuharico Milko v Aljaževem domu prosila za večerjo, ko smo vsi

štirje skupaj pospravili še njuno zalogo. Naslednji dan smo se med bobnenjem helikopterja, ki je v rednih presledkih nad nami prenašal gradbeni material za nov Triglavski dom na Kredarico, klicali z Nemškega na Skalaški steber in se tako spodbujali med seboj. Ko sva se zvečer z Jakobom utrujena vrnila v Vrata, naju je Luka pričakal z dvema polnima steklenicama piva.

Kako lepo je imeti prijatelje!

Potem se celo leto nisva več videla, ker sva oba zamenjala vrh in kline za uniformo SMB. Po vojski sva se stalno srečavala v Ljubljani, ker sva pač oba zahajala v isto družbo.

Neko jesensko soboto sem prišel plezat v steno nad Črnim kalom in tam srečal Ines, ki je plezala z Luko. Jusko in Luka sta zjutraj prišla iz Ljubljane, zdaj pa smo Juska poslali v vas po vino. Mi trije smo se med tem ubadali s plezanjem Zidarske smeri na Stolp. Ko sem kot prvi v navezi plezal jaz, se je z vinom vrnil tudi Jusko. Štiri litre vina v dveh steklenicah po dva litra je postavil na raven prostorček pod steno. Prav tedaj sem se dvignil čez previs kakšnih deset metrov nad tlemi, Ines pa je spodaj z razširjenima rokama kazala Luko in Jusku, kako dobro varuje. Rekel sem ji, naj raje malo pazi, takoj nato pa sem že izgubil oporo in padal. Klin, ki se mi je spulil in mi ostal v roki, sem besno zagnal od sebe — in v čudovitem loku je odfrčal naravnost v eno od tistih dvolitriških steklenic. Žvenketanje razbitega stekla, po tleh razlit refošk, jaz pa sem obvisel le dva metra nad tlemi.

»Saj sem rekla, da dobro varujem!«

Zvečer smo šli v Medvedjo jamo. Prišla sta še Salko in njegov brat, Ines pa je z mopedom skočila v Koper po najini spalni vreči. Zabava v votlini je bila spet na višku, še posebno potem, ko sva z Juskom dvoglasno odpela Bilečanko. Ker sem včasih pel v zboru, mi ni bilo težko zapeti spremljajoče melodije drugega glasu. — Pozno ponoči sva imela z Lukom resnejši pogovor:

»Veš, Luka, po vseh teh padcih in srečnih naključjih imam občutek, da se bom nekoč ubil v gorah.«

»Pero, ti že ne! Prevečkrat sem te že videl, kako plesaš, pa tudi še kar previden si. Jaz pa se bom, preveč si upam, pa tudi hribov še ne poznam tako kot jih ti.«

Njegove nesreče ne bi rad opisoval. Preveč me je prizadelo, ko sem v Mariboru vse zvedel iz kronike v ponedeljkovem Delu. Ines je imela samo to srečo, da nista bila navezana, ko je po Bobnarjevem plazu pribobnal plaz in je Luka ni potegnil za seboj. Kljub vsemu je bila potem sposobna rešiti sebe, kar je bilo najpomembnejše. Tudi ob takem pretresu je bila sposobna ohraniti trezno glavo, toda pozneje

je bila posledica vsega tega hud živčni zlom. Dolgo se ni mogla pobrati, dokler je ni Janez spet naučil hoditi po trdih tleh, ko jo je vzel s seboj v Španijo. Poleti sta v Tofani di Rozes splezala prvenstveno smer, ki sta jo imenovala **Adios, amigos.**

Življenje teče dalje. Stara in že zdavnaj obrabljena fraza, ki pa nas skuša potolažiti. In čas zaceli vse rane. Prav tako stara, obrabljena fraza, ki pa je, če to hočemo ali ne, še vedno resnična. Zbogom torej, prijatelj!

Ne vem, zakaj me Aleš več ne pokliče. Po telefonu ne slišim več njegovega: »Živio, Zoran sa-hab!« Ne vem, zakaj se nič ne oglašja. Najbrž snuje spet kaj čisto novega. Morda je odkril kakšno novo, najtežjo steno svojega življenja.

Zoran Jerin v knjigi
o Alešu Kunaverju

Dolga pot prijateljstva

Že več kot pet let pelje po štirih državah, in sicer Nemški demokratični republiki, Češkoslovaški, Poljski in Madžarski, mednarodna planinska pot prijateljstva, ki se začne v Eisenachu in konča v Budimpešti, imenujejo pa jo preprosto EB. V celoti je dolga 2700 kilometrov, od tega v Vzhodni Nemčiji 700 in na Češkoslovaškem 915 kilometrov.

V NDR se pot začne v Wartburgu pri Eisenachu in pelje po številnih lepih, zanimivih ali celo naravovarstveno zavarovanih predelih. Pri Saški Švici prvič prestopi mejo s ČSSR in se v tej državi povzpne malo nad tisoč metrov. Pri Harrakovu prvič prestopi poljsko mejo in se po krajši razdalji vrne v ČSSR, kjer precejšeno del poteka po višini okrog 1500 metrov, najvišje pa se na celotni poti vzpne na tem odseku, in sicer 1709 metrov visoko (Velky Fatransky Krivan). Iz te države se pot spet vzpne na Poljsko, kjer med drugim obide Visoke Tatire in se dotakne Zakopanov ter se prek Nizkih Beskidov vrne v ČSSR, po daljši razdalji v tej državi pa se pot odpravi na Madžarsko, gre prek kraškega predela pri Aggteleku ter po madžarskih vzpetinah in ob njih do Budimpešte. Samo v ČSSR je na celotni dolžini 915 kilometrov samo 33 kontrolnih točk. Celotna pot je označena s posebnimi smernimi tablami in oznakami, po ČSSR pa poteka po že sicer planinsko označenih poteh.

Kdor prehodi posamezne odseke te dolge poti ali celotno pot, lahko dobi posebne značke, za katere obstajajo štiri stopnje, in sicer rumena, zelena, modra in rdeča. Za rumeno značko je treba prehoditi 300 kilometrov in prinesiti potrdila z desetih kontrolnih točk v eni državi. Za zeleno značko je treba prehoditi še 300 kilometrov v drugi državi — in tako se to stopnjevanje nadaljuje. Pred odhodom na pot si popotniki oskrbijo posebno knjižico za žige, ki jo je mogoče med drugim dobiti na naslovu: Dr. Tomas Kuchta, Prievozska 5, ČSSR-821 09 Bratislava.

(Der Weltwanderer)